МОТИВАЦИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ ЗА РАБОТА В ПСИХИАТРИЧНО ОТДЕЛЕНИЕ

К. Богданова, Д. Миликина

Катедра „Здравни грижи“, ФОЗ, МУ – София

MOTIVATION OF NURSING STUDENTS FOR WORK IN A PSYCHIATRIC WARD

K. Bogdanova, D. Milikina

Department of Health Care, Faculty of Public Health, Medical University – Sofia

Резюме. *В статията се разглеждат въпроси, свързани с мотивацията на студентите за работа в психиатрично отделение. Качеството и ефективността на здравните грижи до голяма степен се определят от мотивацията на персонала. Тя е фактор за повишаване на квалификацията и професионалните умения на медицинските сестри. Това показва значението на качеството на обучението в учебните заведения, които създават здравни специалисти и предоставят база за развитие и усъвършенстване на тяхната квалификация. В изследването е използвана пряка индивидуална анкета и са обхванати 43-ма студенти, обучаващи се по специалността “Медицинска сестра”. Получените резултати подчертават значението на личната сигурност като фактор за мотивацията на студентите за работа с психичноболни лица.*

Ключови думи**:** *студенти, мотивация, психиатрично отделение, пациенти*

Abstract. *Present paper discusses issues related to the student motivation for work in a psychiatric ward. The staff motivation determines in a great extent the quality and effectiveness of healthcare. It is a factor for an increase of nurse qualification and professional skills. This shows the importance of training quality in educational establishments. They create healthcare professionals and provide a basis for development and improvement of their qualification. The study is based on the use on a direct individual inquiry and covers 43 students trained in subject “Nursing”. The data obtained show the importance of personal security as a factor in the student motivation to work in a psychiatric ward.*

Key words: *student, motivation, psychiatric ward, patients*

Увод

Психичното здраве има фундаментално значение за цялостното здравно състояние на човека и се възприема като важен ресурс за индивида и за обществото като цяло. Дефинира се като „състояние на благополучие”, при което индивидът може сам да се справи с ежедневните стресови ситуации, да поеме отговорност за себе си и своите действия, да е работоспособен, да се чувства удовлетворен от себе си и от това, което върши, и да допринася за развитието на своята общност [6, 8].

Медицинските специалисти, осигуряващи психично-здравните услуги, имат за цел да запазят достойнството и да осигурят правата на пациентите [1]. Основната задача на психиатричната помощ е да предоставя качествена и ефективна здравна помощ на пациентите с психични разстройства [7]. За това са необходими професионалисти по здравни грижи, които притежават подготовка, съобразена със спецификата на проблемите, и мотивация за работа в съответствие с принципите на хуманност и справедливост в обществото.

Мотивацията за труд може да се разглежда в две форми – вътрешна и външна мотивация [3]. Вътрешна мотивация са онези вътрешнопсихични фактори, които включват чувството за отговорност, възможността на хората да се развиват и да ползват умения и способности, свободата на действие, възможностите за развитие, интересната работа и др. Външна мотивация е системата от мениджърски действия, средства и подходи за мотивиране на служителите към постигането на целите на организацията. Тя включва фактори, с които се влияе върху индивидуалното поведение. От друга страна, не бива да се забравя, че двете форми на мотивация – вътрешна и външна, са взаимно свързани и си въздействат една на друга [4, 5]. Повечето фактори, влияещи върху мотивацията за работа, пряко или косвено са свързани с качеството на управлението на здравните грижи и качеството на обучението в учебното заведение [2].

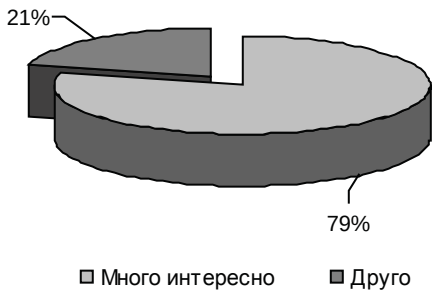
Целта на изследването е да се проучи мотивацията на студентите за работа в психиатрично отделение, както и отношението им към пациентите с психични заболявания.

Обект и метод на работа

Изследването се основава върху използване на пряка индивидуална анкета и обхваща 43-ма студенти, обучаващи се по специалността "Медицинска сестра". Анкетираните студенти са на възраст от 21 до 49 год., 40 от тях са жени и 3-ма – мъже. Анализът на данните от анкетното проучване е насочен към мотивацията на студентите за работа в психиатрично отделение, тяхната оценка на качеството на грижите, както и отношението им към пациентите.

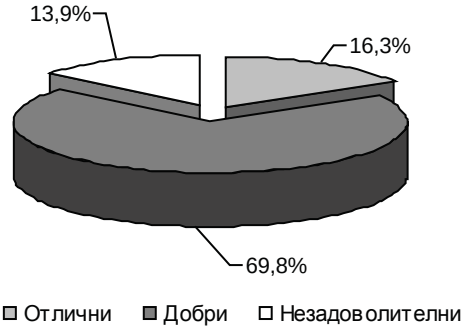
Резултати и обсъждане

Необходимостта от подготвени професионалисти по здравни грижи обуславя интереса към мотивацията на студентите за работа с психичноболни пациенти. На фиг. 1 е показано първоначалното впечатление на студентите от отделение по психиатрия. По-голямата част от тях – 79%, заявяват, че им е било много интересно, а 21% са изпитали страх, притеснение, стрес или неприятно изживяване.

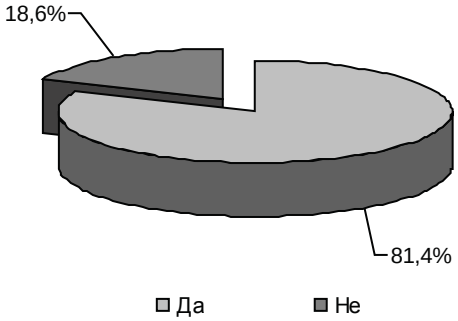
Фиг. 1. *Първоначално впечатление на студентите от психиатрично отделение*

От направените изследвания се вижда, че по-голямата част от студентите – 69.8%, оценяват грижите за пациентите като добри, 16.3% – като много добри, а 13.9% – като незадоволителни (фиг. 2). Тези резултати са показателни за необходимостта от повишаване качеството на грижите като фактор за мотивацията както на персонала, така и на студентите като бъдещи професионалисти и ръководители по здравни грижи.

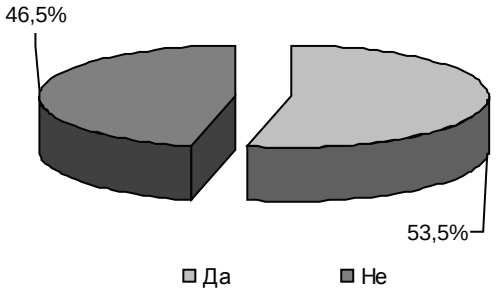

Фиг. 2. *Оценка на грижите за пациентите в отделение по психиатрия*

Повечето от анкетираните студенти (81.4%) са провели разговори с пациентите (фиг. 3), като 53,5% от тях са изпитали страх при контакта си с психичноболните (фиг. 4).

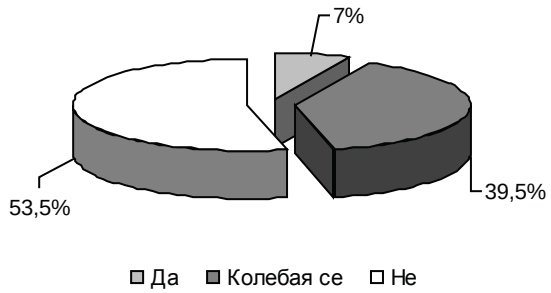

Фиг. 3. *Провеждане на разговори с пациентите*

Фиг. 4. *Притеснение и страх при провеждане на разговори с пациентите*

Резултатите от проучването показват, че едва 7% от анкетираните възприемат отделението по психиатрия като място за лична реализация и професионално развитие (фиг. 5). Посочените за това мотиви са обусловени от фактори на вътрешната мотивация – чувство за отговорност и състрадание, актуалност и значимост на заболяванията, лична удовлетвореност от работата, професионално любопитство, приложение на придобитите знания и умения в ежедневието. 39.5% от респондентите декларират колебание, а повече от половината – 53.5%, отхвърлят възможността за работа с психичноболни лица (фиг. 5).

Фиг. 5. *Желание за работа в психиатрично отделение*

Относителният дял на студентите, които не желаят да работят в психиатрично отделение, съвпада напълно с този на студентите, които са изпитали притеснение и страх при разговорите си с пациентите. Това подчертава ролята на личната сигурност като един от основните фактори, определящи мотивацията за работа с психичноболни, и значението на факторите на външната мотивация като средство за повишаване на мотивацията за работа при определени условия.

Заключение

Проведеното проучване показва, че сравнително малка част от студентите изявяват желание за работа в отделение по психиатрия. Получените резултати подчертават значението на личната сигурност като демотивиращ фактор при работа с психичноболни.

Предоставянето на качествени здравни грижи за пациентите с психични разстройства, в съответствие с принципите на хуманност, справедливост и спазване на правата и личното им достойнство, е възможно чрез прилагането на диференциран подход при грижите при всеки конкретен случай. Това изисква обучението на студентите в учебните заведения да бъде съобразено с необходимостта от специалисти, които са подготвени за прилагането на съвременни управленски методи и средства и на индивидуален подход при грижите за пациента, съобразно спецификата на работата с психичноболни. Така в съответствие с повишаването на качеството и ефективността на управлението на грижите ще се повиши и мотивацията на студентите за професионална реализация в психиатричното отделение.

Библиография

1. Ангелова-Барболова Н, Матева Т, Крушкова С. Здравни неравенства при оказване на психиатрична помощ на лица с опасно поведение на боледуване. Варненски медицински форум, 2014, 3 (приложение 2), 39-43.
2. Аспарухова П. Проучване нагласите на студентите относно избора на професията „ медицинска сестра“. XXV Международна научна конференция на Съюза на учените, Стара Загора, 4-5 юни 2015 г. Медицина, 2015, 5(1), 355-358.
3. Паунов М. Организационно поведение. Сиела, 1998, 287.
4. Паунов М. Стратегическо управление на човешките ресурси. Стопанство, 2004, 87.
5. Паунов М. За трудовата мотивация и мотивирането. Труд и право, 2006, 9, 27-37.
6. Попов Хр. Психопатология на човешката агресия (клинико-психиатрични аспекти) – София. 2006, 398.
7. Стамболова Ив, Ламбрева Д. Права на лицата с психични проблеми – етични дилеми. Сборник статии: Европейските етични стандарти и българската медицина. Български лекарски съюз. 2013, 409-412.
8. Темков Ив, Попов Хр. Стрес и кризи на личността. С., Мед. и физк. 1987, 186.

✉*Адрес за кореспонденция:*
Камелия Богданова
бул. “Акад. Иван Гешов” № 15
Медицински университет
1431 София
e-mail: kami_todorova@abv.bg